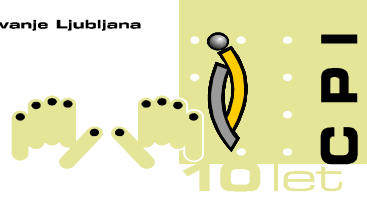

NA POTI K POKLICU

Center RS za poklicno izobraževanje Ljubljana
Ob železnici 16
1000 Ljubljana
Slovenija

tel.: 01/ 5864 200
faks: 01/ 5422 045
e-pošta: tajnistvo@cpi.si
<http://www.cpi.si>

PROMOCIJA POKLICEV IN POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA ZA OSNOVNOŠOLCE PREDLOGI

VSEBINA

I POROČILO O PROJEKTU	3
1 UDELEŽENCI NA PREDSTAVITVAH	3
2 KLJUČNI DOGODKI NA PROJEKTU	6
II EVALVACIJA VPRAŠALNIKOV	14
1 METODOLOGIJA	14
2 VPRAŠALNIKI	16
III ANALIZA REZULTATOV IN INTERPRETACIJA	22
1 Analiza rezultatov in interpretacija ANKET O NAČINIH PROMOVIRANJA SREDNJIH POKLICNIH IN STROKOVNIH ŠOL	22
2 Analiza rezultatov in interpretacija ANKET O PROMOCIJI POKLICEV IN POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA RRA	32
3 Analiza rezultatov in interpretacija ANKET »OCENA PREDSTAVITVE« ZA UČENCE	37
4 Analiza rezultatov in interpretacija VPRAŠALNIKOV ZA STARŠE, SKRBNIKE IN REJNIKE	70
5 Analiza rezultatov in interpetacija VPRAŠALNIKOV ZA PREDSTAVNIKE PODJETIJ	76
6 Analiza rezultatov in interpretacija VPRAŠALNIKOV ZA PREDSTAVNIKE SREDNJIH POKLICNIH IN STROKOVNIH ŠOL	77
7 Analiza rezultatov in interpretacija ELEKTRONSKIH VPRAŠALNIKOV ZA ŠOLSKE SVETOVALNE DELAVCE OSNOVNIH ŠOL	79
IV PREDLOGI ZA SISTEMSKO REŠITEV PROMOCIJ POKLICEV IN POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA ZA OSNOVNOŠOLCE	101

I POROČILO O POTEKU PROJEKTA

1 UDELEŽENCI NA PREDSTAVITVAH

1.1 Učenci osnovnih šol in njihovi starši

Vabila za sodelovanje, prijavnice in plakate smo poslali osnovnih šolam v mariborski in posavski regiji (92). Regije smo določili glede na območje regionalne razvojne agencije. Prijavljenih je bilo **129 učencev**.

Podjetje	f	f%
Keramika Senekovič	5	3,88%
Mercedes Benz	19	14,73%
Kin Informatika	19	14,73%
Slovenske železnice	17	13,18%
PS Cimos	18	13,95%
Srednja gradbena šola	7	5,43%
Srednja oblikovna šola	25	19,38%
TPV Brežice	15	11,63%
Srednja gradbena šola MB	4	3,10%
Skupaj	129	100,00%

Tabela 1: Število prijavljenih učencev po podjetjih

Največ prijav je bilo za področje strojništva, sledi tehnik oblikovanja, elektro in računalništvo, gradbeništvo in promet.

Področje	f	f%
Gradbeništvo	16	12,40%
Strojništvo	52	40,31%
Elektro računalništvo	19	14,73%
Promet	17	13,18%
Tehnik oblikovanja	25	19,38%
Skupaj	129	100,00%

Tabela 2: Število prijavljenih glede na področje

NA POTI K POKLICU

Dejansko se je predstavitve udeležilo **92 udeležencev (učencev)**. **Predstavitev se je udeležilo tudi 70 staršev (70)**. Ti dve številki se razlikujeta od števila oddanih vprašalnikov, ker nekateri starši in mladostniki niso izpolnili in oddali vprašalnika.

Prijavnice je poslalo **34 osnovnih šol** od 92, kar predstavlja **36%** vseh pozvanih osnovnih šol v mariborski in posavski regiji. Nekateri starši in šolski svetovalni delavci so tudi telefonsko sporočili izostanek na predstavitvi oziroma utemeljili odsotnost učencev.

1.2 Podjetja

Za predstavitev poklicev smo torej ponudili **16 podjetij** (in ena srednja šola) in sicer:

- v elektro industriji 3 podjetja,
- v gradbeništvu 5 podjetij,
- v strojništvu 7 podjetij,
- v prometu 1 podjetje in
- v oblikovanju 1 srednja šola.

Po zbranih prijavah smo pripravili razporeditve učencev po skupinah in po dnevih.

Predstavitve smo izvedli na **8 lokacijah (op. za ostala podjetja ni bilo prijav)** in sicer:

- v elektro industriji v 2 podjetjih,
- v gradbeništvu 1 podjetje oz. srednja šola,
- v strojništvu 3 podjetjih,
- v prometu 1 podjetju in
- v oblikovanju 1 srednji šoli.

Skupaj smo izvedli **11 predstavitev na 8 lokacijah**. Predstavitve so potekale v posameznem podjetju samo en dan.

1.3 Predstavniki srednjih poklicnih in strokovnih šol

V aktivno udeležbo smo povabili tudi predstavnike srednjih poklicnih in strokovnih šol, ki izobražujejo za zgoraj omenjene poklice.

KRATKO POROČILO IN PREDLOGI ZA SISTEMSKO REŠITEV PROMOCIJ POKLICEV IN POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA ZA OSNOVNOŠOLCE

Iz raziskave je razvidno, da je na področju promocij poklicev in poklicnega izobraževanja veliko neskladij, pomanjkljivosti in sistemske neurejenosti.

Iz analize ankete o načinih promoviranja srednjih poklicnih in strokovnih šol, ki je bila namenjena predstavnikom srednjih šol je razvidno:

- da jih večina sama pripravlja predstavitve (pretežno po osnovnih šolah), v petih primerih pa sodelujejo tudi z Zavodom za zaposlovanje (CIP-SI);
- v nobenem primeru pa srednje šole ne sodelujejo z lokalnimi podjetji in predstavniki regionalnih razvojnih agencij;
- promocije izpeljujejo pretežno v srednji šoli, v osnovnih šolah ter na lokalnih prireditvah, pri tem pa ne vključujejo potencialne delodajalce (podjetja). Tovrstna promocija pa tudi aktivno vključuje delodajalce in podjetja.
- najbolj aktivni pri promocijah so v novembru, decembru in januarju;
- pri promocijah naletijo na finančne ovire, slabo odzivnost s strani osnovnih šol ter organizacijske ovire;
- za zmanjšan vpis v srednje poklicne in strokovne šole vidijo predvsem v nizki cenjenosti srednjih poklicnih in strokovnih šol, v šibki informiranosti osnovnošolcev in njihovih staršev o poklicih ter v sistemski neurejenosti promocij poklicev in poklicnega izobraževanja;
- vsi anketirani predstavniki srednjih šol menijo, da država ne poskrbi za ustrezno promocijo poklicev in poklicnega izobraževanja;
- vsi anketirani predstavniki srednjih šol si želijo v prihodnje sodelovati s CPI-ijem pri promociji poklicev in poklicnega izobraževanja.

NA POTI K POKLICU

Iz analize ankete promocije poklicev in poklicnega izobraževanja, ki je bila namenjena predstavnikom regionalnih razvojnih agencij je razvidno:

- da so vsi anketirani predstavniki (razen enega) mnenja, da je potrebno promoviranje poklicev in poklicnega izobraževanja na regionalni ravni;
- več kot polovica se je strinjala s tem, da naj na nacionalni ravni void projekt CPI, na regionalni ravni pa RRA;
- 83,33 % anketiranih je izrazilo, da so pripravljene imenovati programski svet partnerjev na regionalni ravni, 16,67 % jih na vprašanje ni odgovorilo;
- 50,00 % jih je pripravljeno nuditi administrativno podporo pri pripravi akcijskega načrta; 50,00 % jih na vprašanje ni odgovorilo;
- Eden predstavnik RRA je izrazil, da RRA lahko nameni in pridobi določena finančna sredstva za financiranje promocij poklicev in poklicnega izobraževanja, dva da to ni mogoče, trije pa na to vprašanje niso odgovorili.

Iz analize vprašalnika za učence o oceni predstavitve je razvidno:

- da so se promocij poklicev udeležili učenci pretežno 9. razreda in 8. razreda osnovne šole (zadnjih razredov);
- pretežno so bili to učenci z dobrim uspehom, sledijo s prav dobrim uspehom in odličnim uspehom;
- da so pretežno prišli na ogled na lastno pobudo ali na pobudo šole;
- v januarju jih 50,00 % anketiranih učencev še ni bilo odločenih za nadaljnje šolanje;
- 89 % anketiranim učencem se je zdela predstavitev zanimiva in poučna;
- učencem je bil najbolj všeč ogled delavnice, učilnice, razgovor z zaposlenimi in podajanje informacij o vpisu v srednje šole;
- 93 % anketiranih učencev je izrazilo, da je bila predstavitev zanimiva in dobro organizirana.

Iz analize vprašalnika za starše je razvidno:

- staršem je bil najbolj všeč del predstavitve, kjer so podajali informacije o vpisu v srednje šole, ogled podjetja in pogovor z delavci v podjetju;
- 98,44 % staršev je izrazilo, da jim je bila predstavitev zanimiva, poučna in dobro pripravljena;
- 85,94 % staršev je izrazilo, da jim bo predstavitev pomagala pri poklicnem odločanju.

NA POTI K POKLICU

Tudi predstavniki srednjih poklicnih in strokovnih šol, ki so sodelovali na predstavitev so podali naslednja mnenja o zadovoljstvu:

- zelo zadovoljen, za prihodnje leto pravočasno načrtovanje terminov;
- zadovoljni smo s sodelovanjem, ne predlagamo nič posebnega;
- bil sem zelo zadovoljen, v bodoče bi morali v osnovnih šolah posvetiti več pozornosti takšnim predstavitev;
- s predstavitev sem zelo zadovoljen.

Iz analize vprašalnika za šolske svetovalne delavce je razvidno:

- pri promociji poklicev sodelujejo z najbližnjimi srednjimi in poklicnimi strokovnimi šolami in nekaterimi podjetji, ki pripravijo vsako leto predstavitev;
- da vidijo tovrstno promocijo samo z umestitvijo v letni načrt šolske svetovalne službe (sprememba predmetnika na področju tehnike in tehnologije, vsaj en ura na teden za poklicno orientacijo, pravočasna priprava staršev na dejavnosti ...), koordinacija na nacionalni ravni (preveč ponudnikov tovrstnih dejavnosti), medpredmetno povezovanje na tehniških dneh, kulturni dnevi in naravoslovni dnevi
- iz povratnih informacij je razvidno, da so učenci imeli dober vtis s predstavitev;
- 38 anketiranih šolskih svetovalnih delavcev je odgovorilo, da vidijo največjo težavo v pomanjkanju časa za poklicno orientacijo, saj v letnem planu ni več dodatnih ur za poklicno orientacijo in svetovanje (kar je razvidno tudi iz njihovih prostih odgovorov). Druga največja težava (28 odgovorov) je pretok informacij do šolskih svetovalnih delavcev v osnovnih šolah o novih izobraževalnih programih. Sami menijo, da so premalo ali pa prepozno informirani kaj se dogaja na področju razvoja in potrditev novih izobraževalnih programih. Prav tako je 19 anketiranih šolskih svetovalnih delavcev odgovorilo, da je težava tudi v tem, da so starši premalo zainteresirani za poklicno orientacijo.
- 93,00 % šolskim svetovalnim delavcem se zdi pomembno, da se promocija prične že v nižjih razredih osnovne šole, 6,67 % pa da ne;
- 98,33 % šolskim svetovalnim delavcem se zdi tovrstna promocija ustrezna.

Za motiviranje staršev za sodelovanje v poklicni orientaciji je potrebno pripraviti vsebinsko zanimive in atraktivne možnosti, kjer bi lahko starši spoznali pomembnost pridobivanja relevantnih informacij, znali poiskati informacije ter pridobili spoznanja s področja poklicnega razvoja mladostnikov in poklicne orientacije (npr. šola za starše, predavanja,

NA POTI K POKLICU

brošure, knjige, e-gradiva ipd.). Predvsem pa povezati šolo in starše pri reševanju učnih in poklicnih težav.

Za boljšo informiranost šolskih svetovalnih delavcev o novih poklicih in izobraževalnih programih bi bilo potrebno:

- pripraviti **e-bilten KARIERNA ORIENTACIJA** (izšel 4 x na šolsko leto), ki bi ga posredovali na elektronske naslove šolskih svetovalnih delavcev (s tem bi jih aktivirali za uporabo računalniške tehnologije) ali pa ponudili na spletnem portalu CPI-ija in
- organizirati **3-dnevni simpozij** s področja karijerne orientacije ter predstavitve novih programov.

SISTEMSKA UREDITEV GLEDE NA SPOZNANJA V RAZISKAVI

Iz raziskave je razvidno, da je potrebno pripraviti ustrezno sistemsko ureditev promocij poklicev in poklicnega izobraževanja, ki bo izražala:

- **transparentnost** (vidnost, medijsko podprtost, didaktično metodična gradiva ipd.)
- **nadzor** (stroškov, organizacije, kakovost izvajanja in organizacije predstavitev) in
- **spremljanje** (povratna informacija, nadgrajevanje modela promocij glede na aktualne potrebe, evalvacijske študije in analize na nacionalni in regionalni ravni).

Za promocijo poklicev predlagamo dva modela, ki se med seboj dopolnjujeta in kronološko sledita. Prvi model (MODEL A) se navezuje na prvo in drugo triletje osnovne šole, drugi model (MODEL B) je nadgradnja prvega in je namenjen tretjemu triletju osnovnih šol.

MODEL A

Poklicno odločanje je zahteven in dolgotrajen proces, ki bi se moral sistematično pričeti že v prvih razredih osnovne šole. Preko določenih vsebin v učnem načrtu se da aktivno predstaviti določene poklice in nuditi praktično ter konkretno izkušnjo učencem, da spoznajo sebe in lastne lastnosti ter sposobnosti za opravljanje določenega poklica.

Za vsakega učenca bi se moralo vsaj v drugem triletju (od 4., 5. in 6. razred) narediti **individualni poklicni in izobraževalni načrt**, v okviru tega bi potekala opazovanja ter spremljanje interesov ter sposobnosti učenca.

V tovrstne poklicne razgovore naj bi bili **vključeni starši, učenec, razrednik in šolska svetovalna služba**.

Na podlagi **individualnega poklicnega načrta** bi za učenca pripravili organizirane predstavitve posameznih poklicev v realnem delovnem okolju, ki se nadaljujejo v modelu B.

MODEL B – INTEGRACIJSKI MODEL PROMOCIJE POKLICEV

Model promocije poklicev in poklicnega ter strokovnega izobraževanja bi se moral sistemsko in racionalno urediti. Model, ki smo ga izvedli je bil primeren in sprejet tako s strani vodstev srednjih poklicnih in strokovnih šol, učencev, staršev, šolskih svetovalnih delavcev, predstavnikov podjetij in predstavnikov regionalnih razvojnih agencij. Pri izvedeni promociji na regionalni ravni se je odprlo komunikacijsko polje med osnovnim in srednjim šolstvom (teorijo), gospodarstvom in segmentom, ki skrbi za srednje poklicno in strokovno izobraževanje. Tovrstna promocije je imela makro učinke predvsem pri vključevanju in povezovanju vseh segmentov, ki sodelujejo in do sedaj niso bile dovolj povezane. (npr. srednješolski predstavniki niso poznali predstavnike regionalnih razvojnih agencij in njihovih projektov v regiji ipd.).

Integracijski model promocije poklicev naj bi povezoval vse segmente, ki se aktivno vključujejo v srednje poklicno in strokovno svetovanje ter izobraževanje. Ti naj bi bili:

- Center RS za poklicno izobraževanje (nosilec projekta)
- Ministrstvo za šolstvo (predstavnik)
- Srednje poklicne in strokovne šole (predstavniki)
- Obrtna zbornica Slovenije (predstavnik)
- Koordinator in organizator promocije
- Šolska svetovalna služba (predstavniki študijskih skupin za posamezno regijo v Sloveniji)
- Izbrana podjetja

Prednosti povezovanja in vključevanja:

- povečan pretok informacij do ključnih oseb in uporabnikov,
- racionalizacija organizacije,
- racionalizacija stroškov (kontrola nad stroški promocije),
- sprejemanje ključnih informacij kaj se dogaja na trgu delovne sile, na področju izobraževanja
-,
- večja kontrola nad tem kaj se dogaja s promocijami določenih poklicev,
- oblikuje se skupna baza različnih podatkov.

PROJEKTNA ZASNOVA

IZHODIŠČE PROJEKTA

Cilj:

- pritegniti šoljučo mladino v podjetja, jo seznaniti z delovnimi procesi in poklici ter jo navdušiti za predstavljene poklice;
- povezati podjetja, šole, učitelje, svetovalne delavce in starše;
- dvig zaupanja v širši javnosti do podjetij, ki sodelujejo v projektu in do CPI-ja ter ostalih pomembnih dejavnikov v promociji;
- informirati javnost o deficitarnosti in perspektivnosti poklicev, možnostih štipendiranja, zaposlovanja in ustvarjanja poklicne kariere v pomembnejših v podjetjih v Sloveniji.

Namen:

- promocije se izpeljejo v izbranih podjetjih;
- k sodelovanju so pozvane izbrane osnovne in srednje šole v regiji;
- predstavitev je namenjena obiskom organiziranih skupin osnovnošolcev, zaradi česar je potrebno prijave zbrati in jih uskladiti;
- v posamezni skupini je največ 10 učencev;
- vsaka promocija vključuje:
 - ~ ogled delovnih procesov;
 - ~ predstavitev poklicev ob predstavljanju delovnih procesov (ogled med delovnim časom);
 - ~ predstavitev srednjega poklicnega in strokovnega šolanja;
 - ~ predstavitev učnih mest (če obstajajo);
 - ~ učenci naredijo konkretno delo (imajo možnost nekaj konkretno izdelati);
 - ~ učenci se seznanijo s pogoji podjetja, prioriteta, ki jih ima pri zaposlovanju in izboru delavcev;
 - ~ učenci prejmejo informacije o možnostih sklepanja učnih pogodb, pridobitve štipendij in kasnejše zaposlitve;
 - ~ učenci dobijo promocijski material srednjih šol z opisi izobraževalnih programov;
 - ~ vodilni delavci in mentorji v podjetjih prejmejo navodila za delo z obiskovalci;
 - ~ promocijo poklicev spremljajo starši;
 - ~ promocija mora biti medijsko podprta;
 - ~ s promocijo ustvariti komunikacijo polje med osnovnimi šolami, podjetji in srednjimi šolami.

NA POTI K POKLICU

ČASOVNI PREDLOG IZVEDBE PROMOCIJ POKLICEV

Priprava in izvedba projekta

Ustanovitev organizacijskega odbora

(februar)

Naloge:

- določi poklice, ki se jih promovira
- določi regijo
- pozove RRA in izvajalce (do konca marca)

MAJ

- se izvede medijsko planiranje in dogovori z novinarji
- pripravi tudi strokovno predavanje (simpozij) za šolske svetovalne delavce ter predstavnike srednjih poklicnih in strokovnih šol
- pričnejo se dogovori s podjetji, ki bodo sodelovala v promociji

AVGUST

- do 15. avgusta dobijo šolski svetovalni delavci dokončno obvestilo kdaj in kje bo potekala tovrstna promocija (DOPIS, PRIJAVNICE, PLAKATE, SEZNAME PODJETIJ)

SEPTEMBER/OKTOBER

- šolski svetovalni delavci predstavijo promocije na roditeljskih sestankih (razdelijo prijavnice, informativno gradivo ipd.)
- do 10. oktobra se sprejema prijave in organizira skupine
- v zadnjem tednu oktobra predstavitve (pred počitnicami) ali v začetku novembra

NOVEMBER/DECEMBER

- evalvacija projekta in vprašalnikov
- poziv na informativne dni

Operativna izvedba predstavitev v podjetju:

Ogled poklicev in podjetij

(konkretna predstavitev zgoraj omenjenih poklicev, opazovanje delovnih procesov, pogovor z delavci v podjetju ...).

Predstavitev

Podjetja

(interno usposabljanje, možnosti poklicne kariere v podjetju in nadaljevanje šolanja ...);

Srednje šole

splošnih informacij za vpis v srednje poklicne in strokovne šole (dualni sistem, učne pogodbe, šolski sistem, možnosti prehoda med poklici ter nadaljnega izobraževanja ...).

NA POTI K POKLICU

ORGANIZACIJSKO IZVEDBENA IZHODIŠČA

Na nacionalni ravni skrbi za promocije poklicev in poklicnega izobraževanja Center RS za poklicno izobraževanje in Ministrstvo za šolstvo in šport. Center RS za poklicno izobraževanje je edina kompetentna organizacija, ki ima vse informacije o poklicih in srednješolskemu poklicnem in strokovnem izobraževanju. Pri tem bi moral CIP razširiti dejavnost obveščanja osnovnošolskih šolskih svetovalnih delavcev, saj smo v raziskavi ugotovili, da so premalo obveščeni o novih izobraževalnih programih in konkretno o poklicih.

Predlog:

- za šolske svetovalne delavke se pripravi vsako leto **brošura s predstavitvijo novih izobraževalnih programom** (pridobijo jo v začetku šolskega leta)
- za šolske svetovalne delavke se pripravi **didaktično - metodični material** za predstavitve poklicev (priročnik za poklicno svetovanje, e-gradiva (predstavitve poklicev – video), predstavitvene zgibanke ipd.)
- priprava MAPE za šolskega svetovalnega delavca (mapa z vpetimi listi, prvi del namenjen karierni orientaciji in predstavitva sistema izobraževanja, drugi del pa predstavitev poklicev)
- za šolske svetovalne delavke se pripravi vsako leto **3-dnevni simpozij o karierni orientaciji**, kjer lahko spoznajo tendence razvoja prakse poklicnega svetovanja v osnovni šoli, spoznajo mladostnikov poklicni razvoj ipd. Simpozij se koordinira s strani CPI-ja, vključuje pa tudi druge pomembne segmente pri karierni orientaciji (Zavod za zaposlovanje, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, šolske svetovalne delavke – primere dobre prakse ipd.)
- v Katalog stalnega strokovnega spopolnjevanja za šolske svetovalne delavce in razrednike se uvrsti poklicno svetovanje (predvsem s področja novih in deficitarnih poklicev).

Pomembno spoznanje na projektu: šolske svetovalne delavke potrebujejo dodatna znanja, informacije in usmeritev pri karierni orientaciji.

Na **regionalni ravni poteka operativno organizacijski del promocij** (regionalni razvojni centri z odbori razvoja človeških virov v regiji, predstavniki podjetij, obrtne zbornice, zavoda za zaposlovanje, srednjih poklicnih in strokovnih šol, šolski svetovalni delavci ter **izvajalec promocij**).